

Atlar

Etkileyici bir görünüme sahip olan atlar, aynı zamanda çok güçlü hayvanlar. Bu özellikleri atların günümüzden binlerce yıl öncesinde evcilleştirilmelerine ve insanların yakın dostu olmalarına katkı sağlamış. Gelin bu yazımızda atları daha yakından tanıyalım.

Erkek ata aygır,
dişi ata kısırak
denir.

Atlar, memeli hayvanlar sınıfının tek toynaklılar takımının altında yer alan atgiller ailesindendir. Zebralar ve eşekler de bu ailedendir.

Evcil atların Przevalski ve tarpan adı verilen yabani at türlerinden evcilleştirildiği biliniyor. Bu yabani türlerden tarpanların soyu tükendi. Przevalski atlarıysa günümüzde Sibirya ve Moğolistan'da bulunan ormanlarda yaşamlarını sürdürüyor. Bu atların evcil atlara göre daha kısa bacakları ve daha uzun kuyrukları var.

Atlar otçuldur. Genellikle taze ve kuru otlar, saman ve tahıllarla beslenirler. Günde 15 ile 20 litre arasında su içerler.

Birçok otçul hayvanın midesi birden çok bölümden oluşur. Bu hayvanlar yutmuş oldukları besinleri dinlenirken tekrar ağızlarına getirip bir kere daha çiğner yani geviş getirir. Atlarsa farklıdır. Atların mideleri tek bölümden oluşur ve geviş getirmezler.

Atların doğduktan kısa bir süre sonra süt dişleri çıkmaya başlar. Birkaç yıl içindeyse süt dişleri dökülerek kalıcı dişleri çıkar. Yetişkin bir atın kırk civarında dişi olur. Atların dişleri yaşamları boyunca uzar. Ancak besinleri çiğnedikçe aşınır.

Yeryüzünde üç yüzden fazla at ırkı bulunur. Bunlar sıcakkanlı at ırkları, ılıkkanlı at ırkları ve soğukkanlı at ırkları olarak üç gruba ayrılır. Farklı at ırklarından atlar farklı bazı özelliklere sahiptir. Vücut yapıları, kıllarının rengi, belli başlı bazı davranışları gibi. Soğukkanlı at ırkları genellikle daha iri yapılı ve daha kaslıdır. Ayrıca bu atlar daha ağır hareket eder. Öte yandan sıcakkanlı at ırkları daha ufak yapılı ve daha hareketlidir. En ünlü at ırkları arasında Akhal-teke atları, Arap atları, Karabağ atları ve Shetland ponisi yer alır.

Akhal-teke atları soğukkanlı at ırklarından biridir.

Sıcakkanlı at ırklarından olan poniler diğer atlara kıyasla küçüktür.

Atlar günlerinin büyük bir bölümünü ayakta geçirir. Bacaklarında bulunan özel bağ dokusu atların uzun süre yorulmadan ayakta durabilmesini sağlar. Hatta atlar bağ dokusu sayesinde bacaklarını kilitleyerek düşmeden ayakta uyuyabilir. Atların bu uykusu derin değildir. Derin uykuya dalabilmek için yere uzanmaları gerekir.

Atların rengi don olarak adlandırılır. Atlar donlarına göre farklı adlar alır. Örneğin siyah atlara yağız; kızıl kahve renkli atlara al; gövdesi kahve, yele ve kuyruğu siyah atlara doru; gövdesi koyu sarı, yele ve kuyruğu siyah atlara kula denir.

Dişi atlar on bir ay süren gebelikleri sonrasında genellikle bir yavru doğurur. Yavru atlara tay adı verilir. Bir tay doğduktan kısa bir süre sonra ayakta durabilir ve yürüyebilir. Dişi atlar doğumdan beş altı ay sonrasına kadar tayları emzirir.

Atların farklı yürüme ve koşma biçimleri vardır. Atların hızlı koşmalarına dört nala, yavaş koşmalarına eşkin gidiş adı verilir. Normal hızda yürümeleri adeta, hızlı yürümeleriye tırıs gidiş olarak adlandırılır.

Burada dört nala giden bir at görülüyor.

Atların tırnaklarına toynak adı verilir. Atlar tek toynaklı memelilerdir. Yani bu hayvanların her bir ayağında yalnızca bir toynak bulunur. Atların toynaklarına nal adı verilen, genellikle U şeklinde olan bir demir parçası çakılır. Nallar atların toynaklarının yürüdükçe ya da koştukça zarar görmesini engeller.

Atlar zaman zaman sırtüstü yere yatıp sağa sola döner. Bunu sırtlarını kaşımak için yaparlar. Atlar bu sayede sırtlarındaki böceklerden de kurtulur.

